

Департамент охорони здоров'я
Львівської обласної державної адміністрації
КЗ Львівської обласної ради
"Львівська обласна наукова медична бібліотека"
Відділ наукової медичної інформації

Психічне здоров'я в сучасних умовах

Рекомендований анотований
список літератури

Львів – 2014

Укладач: Новицька І.М.

Відповід. за випуск: Лозинська С.С.

Психічне здоров'я в сучасних умовах

Рекомендований анотований список літератури

2014 р.

м. Львів

1. Про психіатричну допомогу (Із змінами, внесеними згідно із Законами..., № 4795-VI від 22.05.2012 р.): Закон України № 1489-III від 22.02.2000 р. //Збірник нормативно-директивних документів з охорони здоров'я. – 2012. - № 7 (138). – С. 3-15.

2. Про затвердження Концептуальних засад щодо удосконалення надання психіатричної допомоги дітям (Із змінами, внесеними згідно з наказом МОЗ України № 631 від 24.07.2013 р.): Наказ МОЗ України № 399 від 18.05.2013 р. //Збірник нормативно-директивних документів з охорони здоров'я. – 2013. - № 9 (152). – С. 20-23.

3. Вілланова Арнольд де. Салернський кодекс здоров'я /Пер. з лат. А.О. Содомора. – Львів: Вид-во ЛОБФ "Медицина і право", 2011. – 64 с.

Шифр 61 (09) / В-45

«Салернський кодекс здоров'я» Арнольда з Вілланови (1235-1312) – своєрідне медичне кредо заснованої у IX ст. найславетнішої в ті часи школи в Салерно (Кампанія), що перейняла засади грецької та римської, частково й арабської медицини. У книзі викладені рецепти й поради – як зберегти здоров'я і запобігти хворобам.

4. Берадзе Т.И. Социальное тревожное расстройство //НейроNews. – 2011. - № 2(29). – С. 12-14.

Соціальним тривожним розладом, званим також соціальною фобією, є стан, що проявляється страхом в ситуаціях, що вимагають взаємодії з іншими особами. Соціальна фобія є

поширеним явищем. Вона зачіпає щорічно понад 15 мільйонів людей . Вона часто починається в дитинстві і рідко розвивається після 25 років. Люди з соціальними фобіями часто розуміють ірраціональність своїх страхів, але не в змозі їх контролювати.

5. Диференційовано-діагностичні алгоритми в психіатрії: Метод. рекомендації. /МОЗ України, Укр. центр наук. мед. інформ. та патентно-ліцензійної роботи; Укл. Абрамов В.А. та ін. - Київ, 2009. – 32 с.

Шифр 616.89 / Д-50

Диференційовано-психологічні дослідження в психіатрії - методи, спрямовані на виявлення та аналіз тих чи інших особливостей психіки шляхом створення спеціальних (стандартних або варійованих) контрольованих умов. Вони застосовуються для розпізнавання та диференціальної діагностики психічних захворювань або інших патологічних станів. Це одне із прикладних завдань, розв'язуваних патопсихологією - областю психології, що вивчає порушення психічних процесів і психічних властивостей особистості при різних видах патології мозку.

6. Добрянська М. Психічно здорова нація – мета реформування державної психіатричної служби //Нейро News. – 2010. – № 2. – С. 11-13.

Нагальне питання сучасної української психіатричної служби – необхідність її реформування. Країни Європейського союзу йдуть шляхом суспільно орієнтованої служби, де 24% населення звертаються по допомогу до психіатра. В Україні це лише 2,5%. Це означає, що багато хворих в Україні залишаються поза полем зору лікаря психіатра і не отримують належної допомоги. Сьогодні змінюється образ і зміст психіатричної допомоги. На перший план виходить необхідність урахування і об'єктивної оцінки таких факторів, як особистість пацієнта, його світоглядні позиції, релігійні і культурні уподобання, рівень соціальної адаптації.

7. Довідник сімейного лікаря з питань психосоматики /За ред. І.С. Вітенка. – К.: Здоров'я, 2012. – 384 с.

Шифр 616.89 / Д-86

Психосоматичні захворювання - це захворювання, причинами яких є більшою мірою психічні процеси хворого, ніж безпосередньо якісь

фізіологічні причини. Якщо медичне обстеження не може виявити фізичну або органічну причину захворювання, або якщо захворювання є результатом таких емоційних станів, як гнів, тривога, депресія, почуття провини, тоді хвороба може бути класифікована як психосоматична.

8. Европейский Журнал Психоанализа. Человекознание, философия, психотерапия. – 2013. - № 1. – 250 с.

Шифр 616.89 / Е-24

Дане видання може стати форумом для всіх, кому цікавий психоаналіз не тільки як особлива міждисциплінарна область знань, але і як унікальний спосіб бачити різні явища людського життя. Це видання знайомить читачів з основними європейськими психоаналітичними тенденціями, а також з тенденціями в інших галузях: філософії, гуманітарних і соціальних науках.

9. Загальні принципи розробки плану реагування та взаємодії закладів охорони здоров'я під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків: Метод. рекомендації. /МОЗ України, Укр. центр наук. мед. інф.-ї та пат.-ліценз. роботи; Укл. Рошін Г.Г. та ін. – К., 2013. – 30 с.

Шифр 610.8 / З-14

Під надзвичайною ситуацією (НС) розуміється такий стан об'єкту, при якому в результаті виникнення джерела надзвичайної ситуації порушуються нормальні умови життя і діяльності людей, виникає загроза їх життю чи здоров'ю, завдається шкода майну населення, економіці і довкіллю. Ліквідація НС здійснюється силами та засобами підприємств, установ та організацій, на території яких склалася НС, під керівництвом відповідних комісій з НС. Правильно і своєчасно розроблений план реагування та злагоджена взаємодія закладів охорони здоров'я і рятувальників є запорукою швидкої ліквідації НС і мінімізації її негативних наслідків.

10. Марута Н.О. Стан психічного здоров'я населення та психіатричної допомоги в Україні //Нейро News. – 2010. – № 5. – С. 83-90.

Психічне здоров'я та психіатрична допомога є найважливішими складовими високого рівня якості життя, що дають змогу людині

вважати своє життя повноцінним та значущим, бути активними і творчими членами суспільства. Високий рівень психічного здоров'я населення є важливим чинником соціальної єдності, продуктивності праці, суспільного спокою, що сприяє зростанню благополуччя та економічного розвитку суспільства. Тому покращення психічного здоров'я, профілактика психічних порушень, лікування, реабілітація осіб із проблемами психічного здоров'я та догляд за ними є пріоритетними завданнями для ВООЗ та держав членів Європейського Союзу та Ради Європи.

11. Матвієнко Ю.О. Первинні болі голови у практиці загального лікаря. – Львів: Медицина світу, 2012. – 90 с.

Шифр 616.8 / М-33

У посібнику висвітлено найпоширеніші больові синдроми невrogenного походження в області голови, їх патофізіологічні механізми і клінічну картину. Особливу увагу приділено критеріям діагностики та алгоритмам лікування. Посібник розрахований на лікарів загальної практики і різних терапевтичних спеціальностей, інтернів та студентів.

12. Михайлов Б.В. Стан і стратегічні напрями розвитку психотерапії та медичної психології //Медична психологія. – 2011. - № 3. – С. 44-48.

Високий динамізм соціально-технократичного розвитку сучасного загальносвітового суспільства та перехідний період суспільно-політичного устрою України обумовлюють погіршення соматичного та психічного здоров'я населення.

Нажаль, прослідковується тенденція до погіршення стану психічного здоров'я населення України. Негативний вплив на психіку людини спричиняють погіршення екологічної ситуації, збільшення кількості соціальнозумовлених стресогенних чинників, а також зростання й розширення масштабів техногенних аварій та природних катастроф, які мають серйозні віддалені медико-соціальні наслідки. За останні п'ять років психотерапевтична мережа України зазнала певної реконструкції у структурі надання психотерапевтичної допомоги населенню, оптимізації мережі, підготовки кадрів, науково-методичного забезпечення.

13. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства. - К.: ЦУЛ, 2010. - 384 с.

Шифр 610.8 / М-99

Розглянуто теоретичні, практичні питання небезпечних факторів в складній системі "Людина-Техніка-Середовище". Посібник висвітлює питання безпеки у виробничій, побутовій, природній та соціальній сферах дії людини. Розглянуто проблеми безпеки у надзвичайних станах, зокрема екологічному, соціальному. Показано значення законодавства як основи безпечної діяльності людини.

14. Первинний психотичний епізод: діагностика, фармакотерапія та психосоціальна реабілітація: Метод. рекомендації. /МОЗ України, АМН України, Укр. центр наук. мед. інформ. та патентно-ліцензійної роботи; Укл. Марута Н.О. та ін. - Харків, 2009. – 31 с.

Шифр 616.892 / П-26

Первинний психотичний епізод - це важкий психотичний розлад, який відрізняється поліморфізмом клінічних проявів, порушенням цілісності і єдності психічних функцій, неадекватною поведінкою. Лікування первинного психотичного епізоду повинно бути як біологічним, так і психосоціальним.

15. Польша Н.С., Сергета І.В. Актуальні проблеми психогігієни дітей і підлітків: шляхи та перспективи їх вирішення (огляд літератури та власних досліджень) //Журнал НАМН України. – 2012. - № 2. – С. 223-237.

У ході проведення заходів психогігієни, психокорекції та психопрофілактики дітей та підлітків провідна роль належить шкільному психологові та шкільному лікареві. Сфера діяльності психолога охоплює проведення індивідуальних та групових обстежень особливостей особистості учнів, оцінку організації та стану навчально-виховної роботи і планування заходів щодо її поліпшення, психологічну консультацію та корекцію, організацію профорієнтаційної роботи тощо.

16. Права людини в сфері охорони здоров'я: практичний посібник /Берн І., Езер Т., Коен Дж., Оверал Дж., Сенюта І. – Львів: Медицина і право, 2012. – 550 с.

Шифр 610.25 / П-68

Право людини на охорону здоров'я, висвітлене в цьому підручнику, забезпечується охороною навколишнього природного середовища, створенням сприятливих умов праці, побуту, відпочинку, виховання і навчання громадян, виробництвом і реалізацією якісних продуктів харчування, а також наданням населенню доступної медико-соціальної допомоги. Держава забезпечує кожному охорону здоров'я незалежно від статі, раси, національності, мови, соціального походження, майнового стану, місця проживання, релігії та інших переконань, за мовними або іншими ознаками. Держава гарантує громадянам захист від будь-яких форм дискримінації, обумовленої наявністю у них яких-небудь захворювань. Особи, винні в порушенні цієї норми, несуть встановлену законом відповідальність.

17. Реабілітаційна діагностична тактика в психіатричній практиці: Метод. рекомендації. /МОЗ України, Укр. центр наук. мед. інформ. та патентно-ліцензійної роботи; Укл. Абрамов В.А. та ін. - Київ, 2009. – 26 с.

Шифр 616.89 / Д-50

Дане видання висвітлює питання удосконалення діагностики психічних розладів на основі міжнародних стандартів, методології підвищення якості психіатричної допомоги, вдосконалення теорії і практики медико-соціальної експертизи і реабілітації хворих з психічними розладами. Також вивчена рання діагностика, профілактика і реабілітація хворих з нервово-психічними та психосоматичними розладами, розглянуті питання клінічної і соціальної психіатрії.

18. Рекомендации по ведению пациентов с генерализированным тревожным расстройством //Нейро News. – 2012. – № 4. – С. 52-59. *Генералізований тривожний розлад - це психічне захворювання, яке характеризується стійким та надмірним відчуттям тривоги, а також занепокоєнням з приводу багатьох подій та актів.*

19. Рекомендации по диагностике и лечению пациентов с социальным тревожным расстройством //Нейро News. – 2013. – № 8. – С. 35-40.

Соціальний тривожний розлад – це стійкий страх або тривога з приводу перебування в одній чи в кількох ситуаціях соціальної

взаємодії. Цей стан не є пропорційним до дійсної загрози і посилюється до та після самої соціальної взаємодії.

20. Романчук О.І. Когнітивно-поведінкова терапія //Нейро News. – 2011. – № 7. – С. 6-10.

КПТ не вчить людей "позитивно" думати, вона спрямована на об'єктивне сприйняття реальності, звільнення від ілюзій, помилкових суджень та переконань.

21. Романчук О.І. Психотравма та спричинені нею розлади: прояви, наслідки й сучасні підходи до терапії //Нейро News. – 2012. – № 1. – С. 44-52.

У сучасній психіатрії проблемі психічної травми та розладів, спричинених нею, приділяється дуже велика увага. Це пов'язано як загалом зі зростанням кількості «масових» психотравмуючих подій, так і з усе більшим об'ємом наукових досліджень, які вказують на важливу роль психотравмуючих подій у походженні психіатричних розладів, зокрема посттравматичного стресового. Також велика увага приділяється дослідженню впливу хронічної психотравматизації, зокрема скривдження дітей, на психологічний розвиток дитини. У даній статті розглянуто сучасну модель розуміння походження та проявів розладів, пов'язаних із психотравмою, а також подається короткий огляд рекомендованих сучасними протоколами терапевтичних підходів.

22. Русіна С.М. Розлади психіки внаслідок вимушеної міграції //Клінічна та експериментальна патологія. – 2005. - № 3. – С. 86-88.
Несприятливі соціальні фактори в Україні, а саме: низький рівень матеріального забезпечення людей, торкнулися працездатного прошарку суспільства 25-60 років, які в західному регіоні України змушені в останнє десятиліття знаходитися у вимушеній міграції від сім'ї. Це стало чинником виникнення ряду психічних розладів.

23. Синицкий И.В. Состояние медицинской (клинической) психологии в Украине) //Медична психологія. – 2001. – № 1. - С. 30-35.

Психічне здоров'я є однією із складових соціального благополуччя людини, рівня його працездатності і фізичного комфорту. Однак,

незважаючи на зусилля по розвитку і вдосконаленню системи охорони здоров'я, в Україні за останні роки поширеність психічних

- 8 -

розладів суттєво зростає. Так, захворюваність на розлади психотичного рівня підвищилася в 3-7 разів, непсихотичного рівня - більш ніж у 40 разів. На частку психоневрологічних розладів припадає понад 40 % всіх хронічних захворювань, і вони є найважливішою причиною втрати здорових років життя в зв'язку з інвалідністю.

24. Тичковський Є. Психологічна травма //З турботою про дитину. – 2009. - № 6 (9). – С. 22-25.

Дана стаття висвітлює проблему психотравматизації людини і шляхи її подолання, «зцілення» від травми за допомогою різних напрямів психотерапії. Актуальність цієї теми пов'язана з тим, що в сучасному житті людина знаходиться в умовах постійного стресу і психотравмуючих ситуацій. Психотравма – це життєва подія або ситуація яка впливає на значущі сторони існування людини і приводить до глибокого психологічного переживання.

25. Чабан О.С., Хаустова О.О., Жабенко О.Ю. Ситуаційна соціокультурна тривога: сучасні провокації та їх психосоматичні розв'язання // Нейро News. – 2010. – № 4. – С. 10-15.

На сучасному етапі розвитку науки людина розглядається як біопсихосоціальна система, що існує у складному агресивному мінливому середовищі. Сучасна людина є тривожною, недовірливою, підданою страхам, у неї вичерпано кризу співчуття, вона тотально байдужа та сповнена агресії. В сучасному соціумі людина піддається насильницькому впливу соціальної кризи. Сприйняття життєвих умов як катастрофи виступає кульмінацією кризи свідомості.

26. Чубко О.Б., Романченко Л.В. Роль і місце психосоціальної реабілітації в системі психічної допомоги //Нейро News. – 2012. – № 3. – С. 69-73.

Психосоціальна реабілітація – це відновлення порушень когнітивних, мотиваційних й емоційних ресурсів особистості, враховуючи знання, вміння, навички взаємодії та вирішення проблем тощо, в осіб із психічними розладами з проблемами соціальної адаптації та певними труднощами інтеграції в суспільство. У реабілітаційній роботі

використовується комплекс психосоціальних впливів – різних форм та методів, які спрямовані на відновлення потенціалу самого

- 9 -

пацієнта, що робить можливим досягнення ним рівноправного положення в суспільстві.

27. Шишко О. Правові аспекти надання психіатричної допомоги //Управління закладом охорони здоров'я. Дайджест. – 2013. - № 1. – С. 6-8.

Психіатричні лікувальні заклади, як і інші заклади охорони здоров'я, надають населенню медичні послуги. Однак характер цих послуг є специфічним, особливо коли йдеться про примусову госпіталізацію психічно хворих. Тому керівники таких закладів та лікарі-психіатри повинні розумітися на юридичних аспектах надання психіатричної допомоги.

28. Юрьєва Л.Н. Тревога: діагностика, терапія и профілактика //Нейро News. – 2010. – № 3. – С. 50-53.

Тривога є загальнолюдським феноменом і виникає у відповідь на невизначену чи загрозливу ситуацію, або на дефіцит інформації. Розрізняють нормальну і патологічну тривогу. Нормальна тривога є одним з важливих адаптаційних механізмів людини. На відміну від неї, патологічна тривога є деструктивною і часто стає причиною ряду психічних та соматичних захворювань. Вона вимагає своєчасної діагностики, лікування і профілактичних заходів.

Підписано до друку 10.04.2014 р. Тираж 50 прим.

79008, м. Львів, вул. Руська,20

КЗ ЛОР "Львівська обласна наукова медична бібліотека"

Відділ наукової медичної інформації

Тел. 235-78-00, 235-61-39